

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Telefon: +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, Email: petitii@avp.ro

Doamnei Florica CHERECHEȘ
Președintele Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu
Dizabilități, Copii și Adopții

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE NR. 4956 / 9. MAR. 2021

RECOMANDAREA

nr. 30 din 9. MAR. 2021

**cu privire la respectarea dispozițiilor art. 21 și art. 49 din Constituția României
care garantează dreptul la integritate fizică și psihică și dreptul la protecție a
copiilor și tinerilor**

După ce în mass-media locale a fost publicat un articol despre cazul unei minore în vârstă de ani din comuna Micești, județul Argeș, pe numele căreia s-a deschis un dosar de urmărire penală pentru fals în declarații în cursul procedurii de preluare și acordare asistență socio-medicală deoarece a prezentat simptomele infectării cu SARS Cov2, a fost aprobată sesizarea din oficiu a Avocatului Poporului, prin Biroul teritorial Pitești, și au fost înaintate demersuri la Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului Argeș (DGASPC Argeș) pentru clarificări.

Minora a fost preluată și transportată la Spitalul de Pediatrie Pitești unde i-au fost adresate mai multe întrebări referitoare la situația medicală și familială. În legătură cu răspunsurile la întrebări, minora a susținut că nu s-a putut concentra asupra lor invocând starea sa de sănătate precară, succesiunea rapidă a acestora, neînțelegerea sensului lor justificându-și răspunsurile prin lipsa unei intenții rău voite. Secția de Poliție nr. 3 Pitești a înregistrat dosarul penal nr. în care, la data de 13.04.2020, fost începută urmărirea penală "in rem" pentru săvârșirea infracțiunii de fals în declarații (art. 326 Cod Penal) și se continuă cercetările pentru stabilirea situației de fapt și a împrejurărilor în care a fost săvârșită fapta.

Starea psiho-psihică a minorului în timpul unei stări de urgență supus unor proceduri administrative insuficient reglementate, sub măsurile de constrângere pe care este nevoit să le suporte, îmbracă forma unei prezumții relative a lipsei discernământului (*iuris tantum*) ceea ce înseamnă că răspunderea penală ar trebui să fie o măsură excepțională. De aceea, pentru cazurile când minorii ajung să fie interogați în cursul unor anchete epidemiologice sau de siguranță sanitară impuse de starea de alertă/urgență ar fi necesare măsuri socio-juridice și administrative precise, standarde detaliate privind respectarea principiului proporționalității pedepselor (art. 49 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene), a garanțiilor specifice interesului superior al copilului (art. 24 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene) și evitarea unei răspunderi penale pentru fapte pe care copiii și adolescenții nu le pot controla sub presiune psiho-emoțională sau când întrebările nu concordă cu vârsta și nivelul lor de maturitate. De altfel, prin extinderea subiectului și în aplicarea orientărilor

Consiliului Europei privind o justiție în interesul copilului atunci când minorii devin persoane suspecte sau acuzate în cadrul unor proceduri penale se aplică dispozițiile Directivei(UE) 2016/800 a Parlamentului și a Consiliului Uniunii Europene prin care statul este încurajat să aplice garanțiile procedurale prin care copiii să beneficieze de o atenție specială pentru potențialul lor de dezvoltare.

În sensul celor arătate și pentru a garanta respectarea dispozițiilor art. 21 și art. 49 din Constituția României, în temeiul art. 59 din Constituția României coroborat cu art. 1 și art. 4 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului a solicitat Ministrului Muncii** să analizeze asupra posibilității ca, în colaborare cu Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne, să fie elaborată și implementată o procedură comună care să reglementeze modalitatea și mijloacele de evaluare socio-medicală a minorului aflat în orice situații de risc specifice unei stări de urgență sau alertă națională/regională/locală care să fie adaptate la vârstă și capacitatea lui de înțelegere, cu standarde detaliate privind respectarea principiului proporționalității raportat la consecințele faptelor și a garanțiilor specifice interesului superior al copilului astfel încât răspunderea penală în asemenea cazuri să fie o măsură cu caracter excepțional.

Prin adresa nr. 4938/DPDC/et/22.02.2021, președintele Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții a formulat Avocatului Poporului un răspuns (pe care îl atașăm) din care am reținut, printre altele că:

- *“încă din anul 2006, Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții a elaborat împreună cu o serie de instituții partenere manuale destinate mai multor categorii de profesioniști, cum ar fi: asistenți sociali, personal didactic, polițiști, judecători, procurori, preoți. Manualele sunt disponibile pe pagina web a instituției la adresa – resurse I Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții”;*

Obs:

- în anul 2006, la nivel național funcționau trei entități diferite: Autoritatea pentru Protecția Copilului, Autoritatea pentru Protecția Persoanelor cu Dizabilități și Oficiul Român pentru Adopții;
- ghidurile existente pe site – ex. Manualul “Rolul și responsabilitățile poliștilor în protecția și promovarea drepturilor copilului”, Editura Trei, București, 2006 – au o vechime de până la 15 de ani de la publicare.

- *“alături de Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copii a participat la elaborarea Ghidului metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței, ghid destinat tuturor profesioniștilor (procurori, polițiști, asistenți sociali, psihologi) care intervin în procedura de audiere a minorilor victime ale unei forme de violență, fie în faza de anchetă penală, fie în instanță (aflat pe site-ul FONPC și publicat în anul 2017)”;*

- *“audierea minorilor a fost de interes pentru Institutul Național al Magistraturii care, împreună cu Asociația Alternative Sociale, a elaborat Ghidul de audiere a copilului în procedurile judiciare - 2010” (n.n. cu o vechime de 11 ani de la publicare).*

- *“ținând cont de faptul că propunerea Avocatul Poporului vizează regimul răspunderii penale a minorului, care își are sediul materiei în Codul Civil (!) și Codul de procedură civilă (!), va susține și va sprijini în continuare orice demers care vizează respectarea interesului superior al copilului”.*

Concluzii: răspunsul ANDPCA nu se referă la ceea ce Avocatul Poporului a solicitat în demersul său, ghidurile le care face trimitere sunt fie foarte vechi, fie nu au ca obiect procedura la care ne-am referit și comite o eroare de formă și de fond așezând sediul materiei răspunderii penale a minorului în Codul civil și în Codul de Procedură Civilă.

Mai mult, în răspunsul Departamentului pentru Situații de Urgență la adresa similară formulată de Avocatul Poporului pentru Ministerul Afacerilor Interne, domnul secretar de stat Raed Arafat a solicitat președintelui Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu

Dizabilități, Copii și Adopții să dea curs solicitării de a fi elaborată și implementată o procedură comună care să reglementeze modalitatea și mijloacele de evaluare socio-medicală a minorului aflat în orice situații de risc specifice unei stări de urgență sau alertă națională/regională/locală care să fie adaptate la vârstă și capacitatea lui de înțelegere, cu standarde detaliate privind respectarea principiului proporționalității raportat la consecințele faptelor și a garanțiilor specifice interesului superior al copilului astfel încât răspunderea penală în asemenea cazuri să fie o măsură cu caracter excepțional.

În sensul celor arătate și pentru a garanta respectarea dispozițiilor art. 21 și art. 49 din Constituția României, în temeiul art. 59 din Constituția României coroborat cu art. 15 alin. (1), lit.f), art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, pentru realizarea scopului constituțional și legal al Avocatului Poporului și anume apărarea drepturilor și libertăților persoanelor acestora cu autoritățile publice AVOCATUL POPORULUI emite următoarea

RECOMANDARE

1. Președintele Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții, în exercitarea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare, va iniția demersurile de colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Sănătății pentru a emite o procedură comună cu scopul de a preîntâmpina măsurile excesive ale organelor de cercetare penală și pentru ca răspunderea penală să fie o măsură excepțională în cazul minorilor care ezită să declare adevărul la evaluarea socio-medicală, pe fondul unei situații de urgență sau alertă națională/regională/locală. Procedura va stabili măsuri socio-juridice și administrative precise, cu standarde detaliate privind modul și mijloacele prin care minorii pot fi audiați de personal specializat al unităților medicale pentru stabilirea unor detalii socio-medice, cu asigurarea garanțiilor specifice interesului superior al copilului și cu suportul direcțiilor de asistență socială și protecția copilului, după caz.
2. Președintele Autorității Naționale pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții va informa Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Pitești, cu privire la însușirea recomandării și măsurile dispuse în termen de cel mult 60 de zile de la comunicarea acesteia.

Renate WEBER

AVOCATUL POPORULUI

București, martie, 2021

